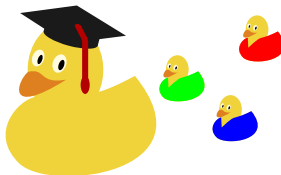

16. predavanje: Polarne koordinate u ravnini.

Franka Miriam Brückler

Polarne koordinate u ravnini

- Na koja dva načina kompleksan broj možemo opisati pomoću dva realna broja?

Polarne koordinate u ravnini

- Na koja dva načina kompleksan broj možemo opisati pomoću dva realna broja?
- Polarne koordinate točke u ravnini r (polarna udaljenost) i φ (polarni kut) mogu poprimiti koje iznose?

Polarne koordinate u ravnini

- Na koja dva načina kompleksan broj možemo opisati pomoću dva realna broja?
- Polarne koordinate točke u ravnini r (polarna udaljenost) i φ (polarni kut) mogu poprimati koje iznose?
- Jednadžba $r = 3$ u polarnom koordinatnom sustavu predstavlja

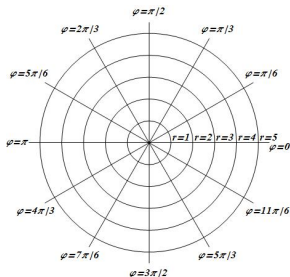
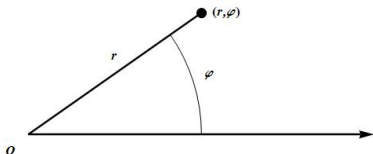
Polarne koordinate u ravnini

- Na koja dva načina kompleksan broj možemo opisati pomoću dva realna broja?
- Polarne koordinate točke u ravnini r (polarna udaljenost) i φ (polarni kut) mogu poprimati koje iznose?
- Jednadžba $r = 3$ u polarnom koordinatnom sustavu predstavlja kružnicu, a jednadžba $\varphi = 1$ predstavlja

Polarne koordinate u ravnini

- Na koja dva načina kompleksan broj možemo opisati pomoću dva realna broja?
- Polarne koordinate točke u ravnini r (polarna udaljenost) i φ (polarni kut) mogu poprimiti koje iznose?
- Jednadžba $r = 3$ u polarnom koordinatnom sustavu predstavlja kružnicu, a jednadžba $\varphi = 1$ predstavlja polupravac s početkom u ishodištu koji s polarnom osi zatvara kut iznosa 1.

$$(r, \varphi); r \geq 0, \varphi \in \mathbb{R}$$

- Gdje se u polarnom koordinatnom sustavu nalaze točke s koordinatama $(r, \varphi) = (0, 0)$? $(1, 0)$? $(0, 1)$? $(-1, 0)$? $(1, \pi/2)$, $(2, \pi/3)$? $(1, -\pi/3)$? $(\pi, 45^\circ)$?

- Gdje se u polarnom koordinatnom sustavu nalaze točke s koordinatama $(r, \varphi) = (0, 0)$? $(1, 0)$? $(0, 1)$? $(-1, 0)$? $(1, \pi/2)$, $(2, \pi/3)$? $(1, -\pi/3)$? $(\pi, 45^\circ)$?
- Šrafirajte dio ravnine koji u polarnom koordinatnom sustavu ima obje koordinate između 0 i 1.

- Gdje se u polarnom koordinatnom sustavu nalaze točke s koordinatama $(r, \varphi) = (0, 0)$? $(1, 0)$? $(0, 1)$? $(-1, 0)$? $(1, \pi/2)$, $(2, \pi/3)$? $(1, -\pi/3)$? $(\pi, 45^\circ)$?
- Šrafirajte dio ravnine koji u polarnom koordinatnom sustavu ima obje koordinate između 0 i 1.

Uz pretpostavku zajedničkog ishodišta i polarne osi koja se poklapa s pozitivnim dijelom osi apscisa, **veza između Kartezijevih i polarnih koordinata** točke u ravnini opisana je s:

$$x = r \cos \varphi, \quad y = r \sin \varphi$$

$$r = \sqrt{x^2 + y^2}, \quad \operatorname{tg} \varphi = \frac{y}{x}.$$

Koje su polarne koordinate točke koja u Kartezijevom koordinatnom sustavu ima koordinate $(-2, 2)$?

Polarne jednadžbe krivulja u ravnini

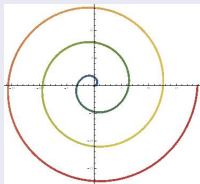
Primjer

Zadan je polupravac o s početkom u ishodištu O . Točka se od O jednoliko giba po o , a pritom o jednoliko rotira oko O , dakle je u svakom trenutku

Polarne jednađbe krivulja u ravnini 🐣

Primjer

Zadan je polupravac o s početkom u ishodištu O . Točka se od O jednoliko giba po o , a pritom o jednoliko rotira oko O , dakle je u svakom trenutku $r = a\varphi$. To je jednađba **Arhimedove spirale**.

Zadatak

Skicirajte nekoliko točaka hiperboličke spirale zadane jednađbom $r = 1/\varphi$. Možete li naslutiti njen oblik?

Zadatak

Što možete zaključiti o izgledu krivulje $r = f(\varphi)$ ako je f neparna?

Zadatak

*Što možete zaključiti o izgledu krivulje $r = f(\varphi)$ ako je f neparna?
Ni za koju točku krivulje njoj zrcalno simetrična točka
s obzirom na polarnu os nije na krivulji.*

Zadatak

Skicirajte krivulju koja ima polarnu jednadžbu $r = 1 + 2 \cos 3\varphi$.

Zadatak

Što možete zaključiti o izgledu krivulje $r = f(\varphi)$ ako je f neparna?
Ni za koju točku krivulje njoj zrcalno simetrična točka
s obzirom na polarnu os nije na krivulji.

Zadatak

Skicirajte krivulju koja ima polarnu jednadžbu $r = 1 + 2 \cos 3\varphi$.

- **periodičnost** $r = f(\varphi)$ ($T = 2k\pi$): f je periodična i temeljni period joj je 120° , dakle posjeduje rotacijsku simetriju reda 3 i zatvorena je.

Zadatak

Što možete zaključiti o izgledu krivulje $r = f(\varphi)$ ako je f neparna?
Ni za koju točku krivulje njoj zrcalno simetrična točka
s obzirom na polarnu os nije na krivulji.

Zadatak

Skicirajte krivulju koja ima polarnu jednadžbu $r = 1 + 2 \cos 3\varphi$.

- **periodičnost** $r = f(\varphi)$ ($T = 2k\pi$)?: f je periodična i temeljni period joj je 120° , dakle posjeduje rotacijsku simetriju reda 3 i zatvorena je.
- **$r \geq (=) 0$** : Točke krivulje imamo za $-40^\circ + k 120^\circ \leq \varphi \leq 40^\circ + k 120^\circ$, $k \in \mathbb{Z}$ (u ishodištu smo za $\pm 40^\circ + k 120^\circ$).

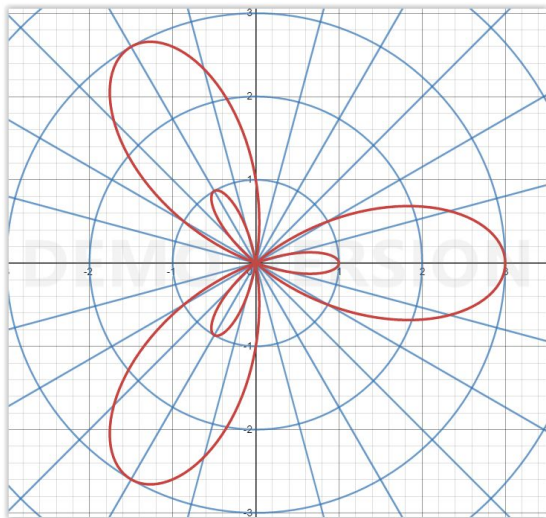
Zadatak

Što možete zaključiti o izgledu krivulje $r = f(\varphi)$ ako je f neparna?
Ni za koju točku krivulje njoj zrcalno simetrična točka
s obzirom na polarnu os nije na krivulji.

Zadatak

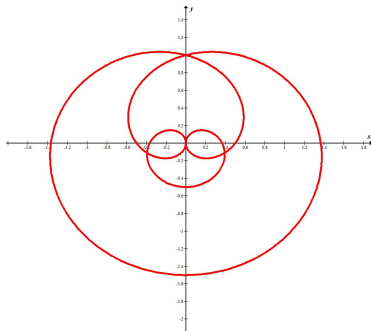
Skicirajte krivulju koja ima polarnu jednadžbu $r = 1 + 2 \cos 3\varphi$.

- **periodičnost** $r = f(\varphi)$ ($T = 2k\pi$)?: f je periodična i temeljni period joj je 120° , dakle posjeduje rotacijsku simetriju reda 3 i zatvorena je.
- **$r \geq (=) 0$** : Točke krivulje imamo za $-40^\circ + k 120^\circ \leq \varphi \leq 40^\circ + k 120^\circ$, $k \in \mathbb{Z}$ (u ishodištu smo za $\pm 40^\circ + k 120^\circ$).
- **raspon** r ?: $0 \leq r \leq 3$, dakle je krivulja unutar kružnice polumjera 3.
- **parnost** $r = f(\varphi)$?: f je simetrična s obzirom na polarnu os.

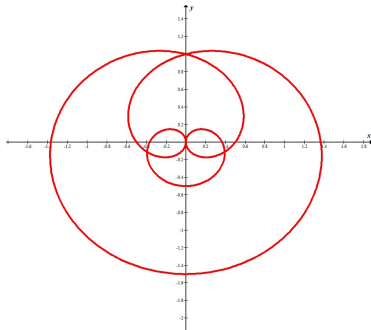
Zadatak

Što možete zaključiti o funkciji f ako znate da je $r = f(\varphi)$ jednačina krivulje na slici u polarnim koordinatama?

Zadatak

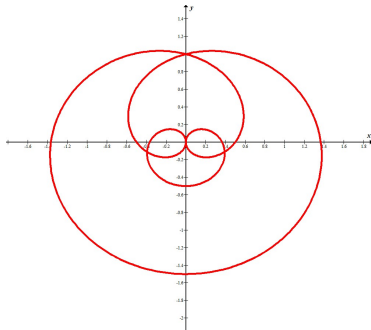
Što možete zaključiti o funkciji f ako znate da je $r = f(\varphi)$ jednačina krivulje na slici u polarnim koordinatama?

- f je periodična i temeljni period joj je višekratnik od 2π ,
točnije

Zadatak

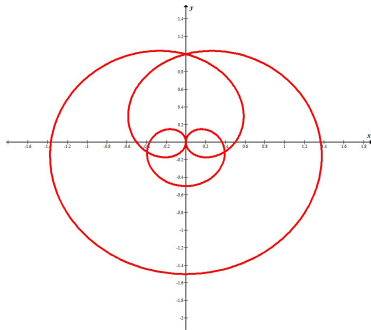
Što možete zaključiti o funkciji f ako znate da je $r = f(\varphi)$ jednačina krivulje na slici u polarnim koordinatama?

- f je periodična i temeljni period joj je višekratnik od 2π , točnije 6π ;

Zadatak

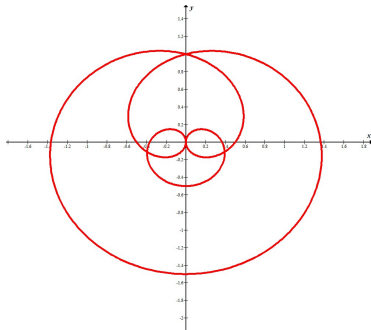
Što možete zaključiti o funkciji f ako znate da je $r = f(\varphi)$ jednačina krivulje na slici u polarnim koordinatama?

- f je periodična i temeljni period joj je višekratnik od 2π , točnije 6π ;
- $f(\varphi) \geq 0$ za sve φ i

Zadatak

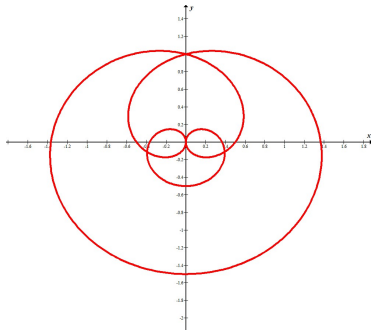
Što možete zaključiti o funkciji f ako znate da je $r = f(\varphi)$ jednačina krivulje na slici u polarnim koordinatama?

- f je periodična i temeljni period joj je višekratnik od 2π , točnije 6π ;
- $f(\varphi) \geq 0$ za sve φ i $f(\varphi) \leq 1,5$ za za sve φ ;

Zadatak

Što možete zaključiti o funkciji f ako znate da je $r = f(\varphi)$ jednačba krivulje na slici u polarnim koordinatama?

- f je periodična i temeljni period joj je višekratnik od 2π , točnije 6π ;
- $f(\varphi) \geq 0$ za sve φ i $f(\varphi) \leq 1,5$ za za sve φ ;
- f nije parna, ali je neparna.

Zadatak

Izvedite formulu za koeficijent smjera tangente na krivulju $r = f(\varphi)$.

Zadatak

Izvedite formulu za koeficijent smjera tangente na krivulju $r = f(\varphi)$.

$$k = \frac{r_0 + r'(\varphi_0) \operatorname{tg} \varphi_0}{r'(\varphi_0) - r_0 \operatorname{tg} \varphi_0}.$$

Zadatak

Koji je koeficijent smjera tangente na Arhimedovu spiralu s parametrom $a = 5$ u njenoj točki određenoj polarnim kutom 60° .